

Toponim: ZLOČIN U DOLJANIMA KOD DARUVARA

Suđenje prate: Jelena Đokić Jović, Documenta, Ljiljana Križanić i Branislav Solović, OESS Sisak

Izveštava: *Jelena Đokić Jović, Documenta*

Sud:

Županijski sud u Bjelovaru

Vijeće za ratne zločine:

sutkinja Antonija Bagarić, predsjednik Vijeća

sutkinja Milenka Slivar, članica Vijeća

sutkinja Ivanka Šarko, članica Vijeća

Predmet: K-3/07-142

Optužnica:

K-DO-81/03 od 05. veljače 2004. g., Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru

Prvostupanjska presuda

K-1/04-184 od 08. lipnja 2004.

Rješenje VSRH

I Kž 790/04-5

Kazneno djelo: ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH

Tužitelj:

Ivan Rahlicki, zamjenik ŽDO-a iz Bjelovara

Optuženi:

Stojan Vujić, brani se sa slobode

Dobrivoj Pavković, brani se sa slobode

Branitelj:

za I opt.: Momčilo Borčanin, odvjetnik iz Zagreba, branitelj po službenoj dužnosti

za II opt.: Božica Jakšić, odvjetnica iz Bjelovara, braniteljica po službenoj dužnosti

Žrtve:

- **smrtno stradali:** Srećko Mandani, Željko Bublic i Eugen Lapčić

- **zadobili teške tjelesne ozlijede:** Vitomir Polenus, Željko Hunjek, Alfons Tutić, Vladimir Zimić i Marijan Polenus

Prethodni postupak

Prvostupanjski postupak vođen pred Vijećem za ratne zločine Županijskog suda u Bjelovaru, u sastavu: Milenka Slivar, kao predsjednica vijeća, Ivanka Šarko i Božidar Iverac, kao članovi vijeća, okončan je dana 08. lipnja 2004. g. nepravomoćnom presudom kojom su optuženici primjenom načela „in dubio pro reo“ oslobođeni optužbe. Naime, tijekom postupka nije sa dovoljnom sigurnošću dokazano da je I optuženik Stojan Vujić sudjelovao u počinjenu kaznenog djela na način na koji se tereti optužnicom, odnosno da je II optuženi Dobrivoje Pavković sudjelovao u napadu na selo Doljani i na način opisan u optužnici počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZRH.

Žalbeno vijeće **Vrhovnog suda Republike Hrvatske** je, nakon sjednice održane 12. listopada 2006. godine, ukinulo oslobađajuću presudu i predmet vratilo Županijskom sudu na ponovni postupak.

Za Vrhovni sud Republike Hrvatske razlozi prvostupanjskog suda o nedostatku dokaza da bi opt. Stojan Vujić i opt. Dobrivoje Pavković ostvarili kazneno djelo za čije se izvršenje terete, nisu bili prihvatljivi. Stoga je rješenjem broj I KŽ 790/04-5 naloženo prvostupanjskom sudu da u ponovljenom postupku izvede sve već izvedene dokaze, s tim da posebnu pozornost posveti iskazima svjedoka- neposrednim očevicima događaja, te da s većom kritičnošću ocjeni okolnosti pod kojima su ti svjedoci stjecali saznanja o djelovanju optuženika prilikom napada na Doljane.

IZVJEŠTAJI SA SUĐENJA

05. studenog 2007. – otvaranje glavne rasprave, čitanje optužnice, dokazni postupak

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje su pratili: Jelena Đokić Jović, monitorica Documente, Ljiljana Križanić i Branislav Solović, OESS Sisak

Prijedlogu braniteljice II opt. da se u odnosu na njenog branjenika kazneni postupak razdvoji, budući da postoje različiti dokazi koji se odnose na njega, a i neizvjesno je hoće li I optužni pristupiti na sud, protivio se zastupnik optužbe smatrajući prijedlog nesvršishodnim.

Predsjednica Vijeća je utvrdila da su na glavnu raspravu pristupili zamjenik ŽDO u Bjelovaru, Ivan Rahlicki, II optuženi Dobrivoje Pavković sa svojom braniteljicom, odv. Božicom Jakšić, branitelj I optuženog, odv. Momčilo Borčanin, svjedoci: Vitomir Polenus, Vladimir Zimić, Marjan Polenus, Alfons Tutić, Zvonko Markalaus, Zdravko Joščak, Dušanka Pavković, Mirjana Pavić i Milorad Pavković. Na današnju glavnu raspravu iako uredno pozvani nisu pristupili I opt. Stojan Vujić i svjedoci –oštećenici Željko Hunjek i Mirko Joščak.

Razdvajanje postupka u odnosu na opt. Stojana Vujića

Na prijedlog zamjenika ŽDO u Bjelovaru, **Vijeće** je donijelo rješenje o određivanju pritvora protiv I opt. Stojana Vujića, a u odnosu na njega postupak je temeljem čl. 30. st. 1- ZKP-a razdvojen te će se provesti posebno.

Utvrđivanje istovjetnosti optuženika

Vijeće je zatim utvrdilo istovjetnost optuženog i poučilo ga o pravu na obranu u smislu zakonske odredbe sadržane u čl. 4. ZKP-a, također je upozoren u smislu odredbe sadržane u čl. 5. ZKP-a da mu je za branitelja po službenoj dužnosti postavljena odv. Božica Jakšić.

Čitanje optužnice i izjašnjavanje o krivnji

Zamjenik ŽDO u Bjelovaru pročitao je optužnicu.

Optuženi Dobrivoje Pavković izjavio je da se ne smatra krivim za kazneno djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret.

Dokazni postupak

Svjedočenje Vitomira Polenusa

Svjedok je u cijelosti ostao kod svojih izjava koje je dao pred istražnim sucem i na prijašnjoj glavnoj raspravi, te je dodao da ih je kritičnog dana, kada je izvršen napad na Doljane, bilo oko 15-tak i da su bili slabo naoružani, u to vrijeme su od lokalnog stanovništva formirali seoske straže, a pridružilo im se i nekoliko policajaca iz Daruvara. Raspolagali su lovačkim puškama, a poneki su imali i pištolj. S druge strane pripadnici srpskih paravojnih formacija bili su daleko brojniji i dobro naoružani, a po njegovoj procjeni, nakon što su se predali na poziv Vladimira Zimića, izašli iz kuće Miroslava Polenusa u kojoj su bili i odakle su se branili od napada, vidio je 50-tak pripadnika srpskih paravojnih formacija koji su bili naoružani automatskim puškama, puškomitraljezima i papovkama, odnosno velikim mitraljezima. Pripadnici srpskih paravojnih formacija bili su obučeni u vojnu maskirnu uniformu sa šljemovima na glavama, s tim da ne zna da li se radilo o uniformi JNA, ali pretpostavlja da se radilo, a neki pripadnici su bili u civilnim odjelima sa šajkačama na glavi i kokardama. Kada su izašli iz kuće i predali se, naređeno im je da se svuku do gaća i da legnu glavom prema zemlji, vezani su žicom i to dvojica po dvojica. Svjedok je bio vezan u paru sa Slavkom Šeplom.

U nastavku je naveo da su pripadnici srpskih paravojnih formacija došli iz pravca Markovca i Bjele, gdje je šuma, a u istom pravcu su se i povukli nakon dolaska MUP-vog vozila iz kojeg se počelo pucati po njima. Prije dolaska vozila ležali su na zemlji nekih pola sata, možda i duže, tijekom tog vremena bili su izloženi maltretiranju i zlostavljanju, tukli su ih nogama i kundacima, vrijeđali su ih govoreći da će svi morati pisati ćirilicom i pjevati srpske pjesme, čak su i hrvatsku zastavu na dijelu gdje se nalazi šahovnica sasjekli na komadiće, a ostatak zastave zapalili su na leđima pokojnog Lapčića.

Svjedok je bio ranjen u ruke i noge nakon eksplozije ručne bombe, i to još dok se branio iz kuće Miroslava Polenusa. Kad su pripadnici srpskih paravojnih formacija započeli povlačenje nije bio ranjen, ali su njegovi suborci Željko Hunjek, Mirko Joščak, Danko Ružička i Alfons Tutić tom

prilikom ranjeni, Željko Bubić je poginuo, Srećko Mandini je umro na putu do bjelovarske bolnice, a Eugen Lapčić je umro u zagrebačkoj bolnici.

O optuženome

Optuženog Dobrivoja Pavkovića, koga inače ne poznaje, svjedok **nije prepoznao među napadačima.**

Zapažanje:

Činjenice koje je iznio ovaj svjedok, sadržane su u iskazima svih svjedoka koji su očevici kritičnog događaja. Naime, svi svjedoci-oštećenici na identičan način opisuju mučenje i zlostavljanje od strane srpskih paravojnih formacija.

Svjedočenje Vladimira Zimića

Svjedok je u cijelosti ostao kod svojih izjava koje je dao pred istražnim sucem i na prijašnjoj glavnoj raspravi s tim što je naglasio da je siguran, i kada je danas u sudnici vidio Dobrivoja Pavkovića, da je upravo on kritičnog dana bio u vojnoj uniformi, sa šljemom na glavi i poluautomatskom puškom s preklopnim kundakom, a dobro ga je vidio kada mu je dolazio u susret, prošao pored njega te ga udario kundakom u leđa, a poslije ispalio dva rafala u svjedokove noge i tom prilikom ga ranio u stopalo.

Svjedok je u vrijeme početka napada na Doljane bio u podrumu svoje kuće. Kako je kuća bila opkoljena od strane srbočetničkih snaga koje su dolazile iz pravca Markovca i Bjele, predao se. Kao pripadnik seoske straže bio je naoružan vojničkom puškom i bio je u civilnom odjelu. Među pripadnicima srpskih paravojnih formacija prepoznao je svoje dotadašnje suseljene i susjede koji su u novonastaloj situaciji vikali na njega, psovali mu ustašku mater, morao je leći na zemlju gdje su mu žicom vezali ruke na leđima. Dok je ležao na zemlji tukli su ga, a onda su ga povelili prema Kopačku, mjestu koje je oko 500 metara udaljeno od njegove kuće i gdje su zatekli uniformirane pripadnike srbočetničkih formacija koji su se, pretpostavlja, tu trebali spojiti s onima koji su došli iz pravca Doljana, a bili su uglavnom u civilnim odjelima. Odatle je prema njemu spuštajući se nizbrdo došao optuženi Pavković, koga poznaje od prije rata i zna da je bio zaposlen u tvrtki pod nazivom „Darkom“, i prilikom mimoilaženja kundakom ga udario u leđa, a ubrzo zatim uslijedila su i dva rafala u svjedokove noge. Kada ga je kritičnog dana vidio bio mu je poznat, no nije se mogao sjetiti njegovog imena. To je ujedno i razlog što ga nije uvrstio na popis osoba koje su sudjelovale 01. rujna 1991. g. u napadu na Doljane, a koji je vlastoručno sastavio u PP Daruvar.

O optuženome

Svjedok je izjavio da je **100% siguran da je osoba koja mu je kritičnog dana pucala u noge ovdje nazočan Dobrivoje Pavković.** Dobrivoje Pavković je bio jedina osoba koja se nalazila svjedoku iza leđa nakon što ga je udario kundakom, a ostali pripadnici srpskih paravojnih formacija bili su na udaljenosti od 5 ili 6 metara.

Svjedočenje Marjana Polenusa

Svjedok je u cijelosti ostao kod svojih izjava koje je dao pred istražnim sucem i na prijašnjoj glavnoj raspravi s tim da je dodao slijedeće: on **među osobama koje su sudjelovale u napadu**

na Doljane nije prepoznao ni Stojana Vujića, ni Dobrivoja Pavkovića, a Dobrivoje Pavković nije mu bio poznat ni kada ga je vidio u sudnici na ponovljenoj glavnoj raspravi. Napomenuo je da nije mogao dobro vidjeti osobe kojima se predao zajedno sa svojim suborcima, a dok su bili vezani na zemlji nisu smjeli podizati glave pa zato nije ni mogao vidjeti tko je sve tom prilikom bio prisutan. Svjedok je kritične zgrade zadobio ozljedu debelog mesa, zbog koje je 11 dana bio u bjelovarskoj bolnici.

Svjedočenje Alfonsa Tutića

Svjedok je rekao da je u to vrijeme bio djelatnik PP Daruvar, da je 18. kolovoza 1991. g. počeo minobacački napad na Daruvar koji se ponavljao u određenim vremenskim razmacima, a dana 01. rujna 1991. g. sedam policajaca, među kojima se i on nalazio, bilo je upućeno na punkt u Doljane, na mjesto „Kopaček“, sa zadatkom da utvrde odakle se minobacačima tuče po Daruvaru. Svaki pripadnik MUP-a RH imao je poluautomatsku pušku i pištolj. U noći je najprije počeo minobacački napad na Daruvar, a nešto kasnije i napad na punkt gdje se svjedok nalazio. Napad je dolazio iz pravca Bjela, ali i iz drugih pravaca, pa tako i iz pravca Batinjana, Markovaca, sela oko Daruvara. Tom prilikom ranjen je u ruku policajac Danko Ružička, pa je organizirano da ga dva policajca i jedan civil prebace u daruvarsku bolnicu i istovremeno im pošalju pojačanje. Pružali su otpor, no, u zoru su bili prinuđeni predati se budući da je protivnik bio brojno nadmoćniji i bolje naoružan.

U nastavku je iskaz, u odnosu na napad i prizore mučenja, istovjetan iskazu svjedoka Vitomira Polenusa., s tim što je svjedok Tutić bio vezan u paru s Mirkom Joščakom, a po njegovoj procjeni okruživalo ih je 50-tak srbočetnika, dok je njih 15-tak sudjelovalo u mučenju i nečovječnom postupanju.

Svjedok napadače nije poznao budući je bio rodom iz mjesta Đulovca, a kad je prvog dana ponovljenog postupka vidio u sudnici optuženog Dobrivoja Pavkovića **napomenuo je da mu je potpuno nepoznat, da ga nije poznao od prije i da ne može reći da li se upravo on, optuženi Pavković, nalazio kritičnog dana među napadačima.**

Svjedočenje Zvonka Markalusa

Svjedok je u cijelosti ostao kod svojih izjava koje je dao pred istražnim sucem i na prijašnjoj glavnoj raspravi, a dodao je da je u vrijeme inkriminiranog događaja vidio čak 100 ili 200 pripadnika srpskih paravojnih formacija. Tijekom mučenja bio je vezan u paru sa Zdravkom Joščakom i o tom događaju njegov je iskaz potpuno istovjetan iskazu Vitomira Polenusa. **Među pripadnicima srpskih paravojnih formacija prepoznao je Stojana Vujića, ali nije prepoznao optuženog Dobrivoja Pavkovića,** koga je inače poznao od prije i u sudnici ga prepoznaje, ali ga među napadačima kritičnog dana nije vidio.

Napomenuo je da je tijekom mučenja, među 20- tak onih koji su u istom sudjelovali, uočio osobu koja je bila u vojnoj uniformi, odnosno u vojnom odjelu i uniformi, imala je vojničku torbu, a na glavi je imala vojnički maskirni šljem sa mrežicom na kojem je bila i petokraka. Na licu ove osobe primijetio je i svjetlije brkove, a kad je na ponovljenoj raspravi dobro pogledao Dobrivoja Pavkovića, objasnio je da je optuženi niži rastom od dotične osobe.

Svjedočenje Zdravka Joščaka

Svjedok je u cijelosti ostao kod danih iskaza s tim što je napomenuo da je među pripadnicima srpskih paravojnih formacija vidio Stojana Vujića, **ali optuženog Dobrivoja Pavkovića nije vidio**. Od kolege Vladimira Zimića je čuo da je optuženi prisustvovao inkriminiranom događaju i da mu je pucao u noge, no svjedok Zdravko Joščak ga nije vidio. Dobrivoja Pavkovića poznaje od prije rata, još iz škole i siguran je da ga kritične zgrade nije vidio na mjestu događaja, iako je u iskazu koji mu je predložen naveo da je optuženog vidio s oružjem, u uniformi JNA sa maskirnim šljemom prevučeni mrežicom. Istaknuo je da je ovaj dio iskaza pogrešno ušao u zapisnik. Svoju tvrdnju potkrijepio je rekavši da mu je od strane pripadnika srpskih paravojnih formacija rečeno da ponovno ode u kuću Miroslava Polenusa i provjeri ima li koga, što je on i učinio, te da je na povratku imao mogućnosti dobro pogledati neprijatelja, među njima prepoznati neke od kolega, no Dobrivoja Pavkovića nije vidio. Bio je zatim vezan žicom u paru sa Zvonkom Markalausom.

Svjedočenje Dušanke Pavković

Svjedokinja je ostala u cijelosti kod iskaza koje je već dala s tim što je izjavila da je susjeda roditelja Dobrivoja Pavkovića, te da su negdje između kolovoza i rujna 1991. g., točnog datuma se ne sjeća, kroz selo prolazili pripadnici HV-a u vozilu, a nakon toga je vodila razgovor sa Dobrivojem i njegovim bratom Miloradom. Ona je tom prigodom bila u svom dvorištu, dok su spomenuti sugovornici bili sa druge strane ograde, no ne sjeća se što je bila tema razgovora. Tog istog dana Dobrivoje i njegov brat otišli su iz sela. Zna da je Mirjana Pavić imala trgovinu u svojoj kući, ali kako je kuća u kojoj se nalazila trgovina niža od njene kuće, iz svog dvorišta ona nije mogla vidjeti je li Dobrivoje kritične zgrade bio u trgovini.

Svjedočenje Mirjane Pavić

Svjedokinja je ostala u cijelosti kod iskaza koje je već dala s tim što je izjavila da je u nedjelju ujutro čula pucnjavu iz pravca Daruvara, a da su oko 8,00 sati k njoj u kuću došli Dobrivoje Pavković i njegov brat. Popili su kavu, a već slijedećeg dana, u ponedjeljak, kroz selo je prolazilo MUP-ovo oklopno vozilo, što je nju, a i druge mještane, uplašilo. Također je čula da su tog istog dana, u ponedjeljak, svi mladići iz sela otišli u Polum, vojarnu gdje su bili smješteni pripadnici JNA. Cijelo vrijeme rata optuženi nije dolazio u selo Golubinjak, čula je da je sa svojom obitelji u Beogradu, a vidjela ga je tek nakon okončanja ratnih djelovanja.

Svjedočenje Milorada Pavkovića

Ostao je kod svog prijašnjeg iskaza te je dodao da je Dobrivoje došao sa posla u petak, bio je to posljednji vikend u kolovozu 1991. g., i nakon toga se više nije vraćao na posao jer se bojao za svoju sigurnost. Cijelu subotu proveli su u roditeljskoj kući, a kad su u nedjelju čuli pucnjavu iz pravca Daruvara otišli su kod susjede Mirjane Pavić gdje su popili kavu. Tijekom dana su o pucnjavi koja se čula razgovarali i sa susjedom Dušankom Pavković. U rano jutro u ponedjeljak, nakon dolaska MUP-ovog oklopnog vozila u selo, uplašili su se, jer su bili pripadnici srpske nacionalnosti i pobjegli su u vojarnu u Polumu. Pripadnici MUP-a RH tražili su oružje koje je bilo namijenjeno stanovnicima srpske nacionalnosti, a koje je u selu bilo sakriveno od strane JNA. U vojarni su tijekom narednih 15 dana čuvali stražu, a dobili su i vojnu uniformu i oružje. Nakon toga su najprije otišli u Bjelu, a potom uz dobivene propusnice u Beograd kod rodbine.

Istaknuo je da je približno iste visine i tjelesne građe kao i brat te da su njega zvali Mića. Nije mu poznato da su brata zvali Sitni, ali mu je poznato da su ga zvali Dobrica.

06. studenog 2007. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje su pratili: Jelena Đokić Jović, monitorica Documente, Ljiljana Križanić i Branislav Solović, OESS Sisak.

Zanimljivo je napomenuti da je i Ivan Rahlicki, zamjenik ŽDO u Bjelovaru, bio suglasan sa čitanjem iskaza svjedoka-oštećenika Mirka Joščaka, koji pored Vladimira Zimića jedini tereti optuženika. No, kao što je iz izvještaja vidljivo, Vijeće je donijelo rješenje o neposrednom ispitivanju ovoga svjedoka.

Suđenje se odvijalo u korektnoj atmosferi lišenoj bilo kakvih pritisaka i prijetnji.

Predsjednica Vijeća je utvrdila da su na glavnu raspravu pristupili zamjenik ŽDO u Bjelovaru, Ivan Rahlicki, optuženi Dobrivoje Pavković sa svojom braniteljicom Božicom Jakšić, odvjetnicom iz Bjelovara, i svjedoci: Zvonko Klimeš, Vaclav Halupecki, Slavko Mlinarić, Slavinka Ružička, Slavica Ružička i Gordana Pavković, supruga optuženog.

Na današnju glavnu raspravu nisu pristupili svjedoci: Jele Milanković, Ružica Dobrić, Stevo Krajnović i Josip Bahnik.

Vijeće je donijelo rješenje da se glavna rasprava održi, a tijekom postupka bit će odlučeno da li će se neposredno saslušati svjedoci koji se pozivu suda nisu odazvali.

Svjedočenje Zvonka Klimeša

Svjedok je u cijelosti ostao kod svog ranije danog iskaza s tim što je dodao da optuženog Dobrivoja Pavkovića poznaje od djetinjstva, zajedno su odrasli u istom selu i uvijek je s njim i njegovom obitelji bio i ostao u dobrim odnosima. U selu je etnički sastav stanovništva bio slijedeći: 30% seoske populacije činili su Srbi, 60% Česi, a ostatak Hrvati. Međunacionalni odnosi uvijek su bili dobri i nitko pa ni Dobrivoje Pavković nije isticao nikakvu vrstu srpskog nacionalizma. Sjeća se napada na Doljane po pucnjavi koja se čula, no nitko nije znao što se zapravo događa, a u selu su bile organizirane seoske straže koje su činili pretežito Česi i jedan Hrvat. Nije imao saznanja o tome kada je Dobrivoje Pavković napustio selo, odnosno kada je to učinila grupa mlađih ljudi srpske nacionalnosti. No, zna da je optuženi tijekom kolovoza 1991.g. bio u selu, viđao ga je u sezoni obavljanja poljoprivrednih radova, dok ga na dan napada na selo nije vidio.

Selo Golubinjak, rodno mjesto svjedoka i optuženog, udaljeno je od Doljana oko 5 km., a od Poluma oko 3 km. Svjedok je izjavio da je kasnije čuo da je ova grupa mlađih pripadnika srpske zajednice iz sela otišla u Polum, vojarnu JNA. Nikada nije čuo da je Dobrivoje Pavković sudjelovao u ratnim zbivanjima na strani srpskih paravojnih formacija i ne zna gdje je bio tijekom rata. U selu se nije nalazio, kao ni njegova supruga i brat, dok su njegovi roditelji ostali i danas žive u selu.

Svjedok je izjavio da je u selu postojala trgovina i da je radila nedjeljom, no nije sa sigurnošću mogao reći da je 31. kolovoza 1991. g. trgovina bila otvorena.

Svjedočenje Vaclava Halupeakog

Svjedok je ostao kod iskaza koji je ranije dao s tim što za pucjavu, koja se čula u selu, nije bio siguran dolazi li iz pravca Doljana ili je u tijeku bio napad na vojarnu u Polumu. Također nije mogao reći kada je posljednji put vidio optuženog, ali je istaknuo da ga je viđao tijekom kolovoza 1991. g., u sezoni obavljanja poljoprivrednih radova. Čuo je da je napustio selo zajedno sa mlađim pripadnicima srpske nacionalnosti i to na dan kada je kroz selo prolazilo oklopno vozilo MUP –a RH tražeći sakriveno oružje, a koje je tom prilikom i pronađeno. Nije mogao precizirati kada je oklopno vozilo prolazilo kroz selo, prije ili poslije pucjave. U svemu ostalom iskazivao je kao i prethodni svjedok s tim što je objasnio da je policijsko vozilo došlo u selo iz pravca Dežanovca, s donjeg kraja sela, a oružje je pronađeno preko puta optuženikove kuće. Trgovinu koja je radila i nedjeljom posjedovao je Momčilo Pavić.

Svjedočenje Slavka Mlinarića

Svjedok je u svemu ostao kao kod već danog iskaza s tim što je precizirao da optuženog Dobrivoja Pavkovića na dan napada na Doljane, a to je bilo sa subote na nedjelju, nije vidio u selu. Selo je bilo sastavljeno od češkog, srpskog i nešto hrvatskog stanovništva, no to nije bio razlog za razdor, već su svi složno živjeli uvažavajući se međusobno. Mlađi pripadnici srpske nacionalnosti napustili su selo i po pričanju njihovih roditelja, koji su ostali živjeti u selu, otišli na sigurno. Svjedokova kuća se nalazi na udaljenosti od oko 500 m u odnosu na kuću optuženog, a policijsko vozilo tog dana došlo je u selo s donjeg kraja i nakon što je prošlo kroz selo vratilo se na mjesto gdje je pronađeno oružje.

Svjedočenje Slavinke Ružičke

Svjedokinja se više ne sjeća kritičnog događaja, no u svemu ostaje kod iskaza koji je već dala, a također je napomenula da je upamtila da je napad na Doljane izvršen u nedjelju, da je njena kuća preko puta kuće optuženikovih roditelja i da optuženika nije vidjela u nedjelju, na dan napada, odnosno ne sjeća se da ga je vidjela. Također se ne sjeća kada je otišao iz sela, odnosno da li je uopće za vrijeme ratnih zbivanja bio u selu.

Svjedočenje Slavice Ružičke

Svjedokinja je ostala kod svog ranije danog iskaza, ali je ovom prilikom izjavila da se ne sjeća događaja iz 1991. g., gdje je optuženi Dobrivoje Pavković bio tijekom rata i da li je uopće bio u selu.

Svjedočenje Gordane Pavković

Svjedokinja je ostala vjerna iskazu koji je dala na prošloj glavnoj raspravi s tim da joj nije poznato kada je policija došla u selo, ali sigurno zna da je to bio dan kada je njen suprug, optuženi Dobrivoje Pavković, zajedno sa mlađim pripadnicima srpske zajednice u selu, otišao u vojarnu u Polum. U vojarnu su otišli jer su se uplašili da će ih policija povezati sa sakrivenim

oružjem. Na dan napada na Doljane, bila je nedjelja, optuženi je s bratom pohodio trgovinu Momčila Pavića gdje je razgovarao s ljudima, a preko ograde i sa susjedom Slavinkom Ružičkom. Svjedokinja se s mužem sastala u Bijeloj gdje je on bio prebačen i ubrzo zatim su uz pomoć propusnice otišli kod rodbine u Beograd. Svjedokinja se ne sjeća da li je optuženi u Bijeloj imao uniformu, naoružanje, što je tamo radio, gdje je boravio i spavao, zašto je u Bijelu bio prebačen.

Odluka Vijeća

Vijeće je rješenje da se pročita iskaz svjedoka-oštećenika Željka Hunjeka, kao i da se svjedok-oštećenik Mirko Joščak neposredno sasluša zbog uočenih kontradiktornosti u njegovim iskazima danim pred istražnim sucem i na prošloj glavnoj raspravi. Naloženo je prinudno dovođenje ovog svjedoka.

07. studenog 2007. – nastavak dokaznog postupka, izmjena optužnice, završne riječi stranaka, objava presude

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje su pratili: Jelena Đokić Jović, monitorica Documente, Ljiljana Križanić i Branislav Solović, OESS Sisak

Suđenje se odvijalo u korektnoj atmosferi lišenoj bilo kakvih pritisaka i prijetnji. Braniteljica optuženog, odv. Božica Jakšić, je vrlo energično, argumentirano i verbalno vješto zastupala obranu. Napominjem da se radi o braniteljici imenovanoj po službenoj dužnosti. Optuženik nije bio prisutan na objavi presude.

Svjedočenje Mirka Joščaka

Svjedok je u cijelosti ostao kod svojih iskaza danih pred istražnim sucem i na prošloj glavnoj raspravi s tim da je, u svezi predočenja iskaza danim pred istražnim sucem, gdje je naveo da je među osobama koje su maltretirale i mučile svjedoka i njegove suborce dana 01. rujna 1991. g. u vrijeme napada na Doljane, prepoznao optuženog Dobrivoja Pavkovića u civilnoj odjeći i sa puškom, dok je na prošloj glavnoj raspravi naveo da je optuženi bio u vojnoj uniformi sa vojničkim šljemom i mrežicom na glavi, **objasnio da je siguran da je Dobrivoje Pavković tada bio na mjestu događaja** i to upravo među onih 20-tak pripadnika srbočetničkih formacija koji su vezali, a potom udarali kundacima i čizmama, vrijeđali i maltretirali svjedoka i njegove suborce dok su dvojica po dvojica ležali na cesti. U vrijeme davanja iskaza istražnom sucu svjedok je bio teško bolestan, imao je jake bolove, Chronovu bolest koja je praćena je iznimno jakim bolovima, u dva tjedna imao je četiri operativna zahvata, nije mogao hodati pa je istražni sudac došao k njemu po iskaz. No, već na prošloj glavnoj raspravi svjedok je decidirano izjavio da je optuženi kritične zgrade bio u vojnoj uniformi. Sada na ponovljenoj glavnoj raspravi svjedok je potvrdio da je optuženi Dobrivoje Pavković upravo ona osoba koju je u inkriminirano vrijeme vidio, prepoznao ga je u sudnici, siguran je da ga nije zamijenio s nekom drugom osobom, i tada je imao brkove kao i sada, ali je bio nešto slabiji nego sada. Poznaje optuženog još iz osnovne škole iako je stariji od njega. Čuo je da je optuženi sudjelovao u paljenju hrvatske zastave i skidanju izbornih plakata HDZ-a, no on tome nije osobno svjedočio. Nije znao gdje je optuženi bio za vrijeme rata i ne zna da li je sudjelovao u drugim ratnim operacijama. Nije vidio da je optuženi

nekoga udario čizmom ili kundakom, nije čuo da je nekog vrijeđao zato što je konstantno morao imati glavu u položaju prema zemlji i svaki put kad bi pokušao podići glavu slijedio je udarac čizmom ili kundakom u glavu.

Svjedok je još u kući Mirolava Polenusa ranjen od ručne bombe u potkoljenicu i podlakticu, a budući da je u vrijeme kad su se predali već svanulo, bilo je oko 08,00 sati, mogao je dobro vidjeti pripadnike srbočetničkih formacija, dok je mnoge od svojih bivših suseljana i prepoznao. Nije bio ranjen prilikom povlačenja srpskih paravojnih formacija prema Bijeli i Markovcu.

Još 1992. g. u policijskoj postaji prepoznao je na fotografijama sudionike tih zbivanja, pa tako i Dobrivoja Pavkovića, a kada ga je vidio među pripadnicima srpskih paravojnih formacija 01. rujna 1991. g. u napadu na Doljane, odmah je znao da je on Dobrivoje Pavković. Nikada nije sastavljao popis osoba koje su na stani srpskih paravojnih formacija sudjelovale u napadu na Doljane, a tijekom maltretiranja ni u jednom trenutku nije izgubio svijest.

U nastavku dokaznog postupka, a budući da drugih dokaznih prijedloga nije bilo, pročitani su slijedeći materijalni dokazi:

- iskaz oštećenika Željka Hunjeka
- zapisnik o prepoznavanju
- zapisnik o obdukciji
- izvršen je uvid u preslike bolničke prijave Doma zdravlja Daruvar za pok. Željka Bubića
- izvršen je uvid u otpusno pismo Medicinskog centra Bjelovar za Eugena Lapčića
- izvršen je uvid u medicinsku dokumentaciju MC Bjelovar za oštećenike Marjana Polenusa, Alfonsa Tutića i Željka Hunjeka
- izvršen je uvid u popis osoba koje su sudjelovale u napadu na Doljane 01. rujna 1991. g., prema izvaji Vladimira Zimića
- izvršen je uvid u medicinsku dokumentaciju Opće bolnice Bjelovar za oštećenika Vladimira Zimića
- izvršen je uvid u potvrdu o visini dohodka za optuženog
- pročitani su izvodi iz kaznene evidencije i o prekršajnom kažnjavanju za optuženog

Stranke u postupku nisu stavile prijedloge za dopunu dokaznog postupka.

Obrana optuženog Dobrivoja Pavkovića

Optuženi je u cijelosti ostao kod svoje obrane dane na prošloj glavnoj raspravi te je potvrdio da 01. rujna 1991. g. nije ni na koji način sudjelovao u napadu na Doljane. Toga dana, radi se o nedjelji, bio je u kući svojih roditelja u selu Golubinjaku kada ga je otac probudio jer se čula pucnjava iz pravca Doljana. Nitko u selu nije znao što se događa pa je optuženi zajedno sa bratom otišao do lokalne seoske trgovine u vlasništvu Momčila Pavića gdje je sa ostalim seljanima srpske nacionalnosti razgovarao o tome što se događa i što im je činiti. Više puta je tijekom toga dana dolazio u trgovinu, a slijedećeg jutra, u ponedjeljak, kroz selo je prošlo MUP-ovo oklopno vozilo kao i kombi u pratnji 20-tak pripadnika HV-a, od kojih su neki bili maskirani crnim kapama. Kako je imao saznanja o skrivenom oružju, ali samo o činjenici, ali ne i lokaciji, uplašio se za svoju sigurnost jer je postojala mogućnost da ga pripadnici HV-a povežu s oružjem, pa je na očev prijedlog zajedno sa bratom otišao u Polum u vojarnu i tamo dobio oružje. Nikada nije iskazivao nezadovoljstvo smjenom vlasti i nikada nije skidao hrvatske zastave, a sa svima u selu bio je u dobrosusjedskim odnosima. Iako se u selu pričalo da bi se Srbi trebali na neki način organizirati, on takav stav nije zastupao, ostao je neutralan i nije se htio opredijeliti ni za jednu stranu, bio je zadovoljan svojim život i općenito društvenim statusom, posjedovao je nekretnine i

slovio za imućnijeg poljoprivrednika. Upravo zato nije mogao objasniti razloge koji su naveli Vladimira Zimića i Mirka Joščaka da ga terete govoreći da su ga kritičnog dana vidjeli u vojnoj uniformi jer je i prema njima njegovao dobrosusjedske odnose.

U vojarni u Polumu boravio je 15-tak dana. Bio je na stražama unutar vojarne, a nakon napada povukli su se u Bijelu, gdje je bio lociran punkt srpskih paravojnih formacija. Bio je u lokalnim selima na straži, ali nije sudjelovao u vojnim operacijama. U studenom 1991. g. priključila mu se supruga i on je sa njom i bratom uz pomoć propusnica dobivenih na punktu u Bijeli otišao u Srbiju.

Brzo se prilagodio životu u Beogradu, nije sudjelovao u ratnim operacijama, niti je bio na ratištima po Hrvatskoj, a opću mobilizaciju izbjegavao je skrivajući se.

Već 2000. godine došao je u Hrvatsku, a roditelji su svo vrijeme bili u Hrvatskoj. U Beogradu je vlasnik autoservisa, mjesečno zarađuje oko 300 eura, posjeduje hrvatsku putovnicu, a ima i državljanstvo Republike Srbije.

Na kraju obrane još jednom je naglasio da nije kriv za kazneno djelo za koje se tereti, da je častan čovjek i da nakon svega može ljudima mirne duše pogledati u oči.

Izmjena optužnice

Prije prelaska na završne govore stranaka **zamjenik ŽDO u Bjelovaru** djelomično je, ostajući kod istog pravnog opisa i pravne kvalifikacije djela, izmijenio činjenični opis inkriminiranog djela tako da je naznačio da su Vitomir Polenus, Željko Hunjek, Alfons Tutić i Vladimir Zimić zadobili teške tjelesne povrede, dok je Marijan Polenus zadobio tjelesne ozlijede. Optuženi je izjavio da je izmjenu razumio i da u cijelosti ostaje kod već iznesene obrane.

Završna riječ zastupnika optužbe

Zamjenik ŽDO u Bjelovaru istaknuo je da nakon ocjene provedenog dokaznog postupka i analize ispitanih svjedoka i obrane optuženika smatra da je optuženik počinio djelo koje mu se optužnim aktom stavlja na teret. Optuženikova obrana, u kojoj je tvrdio da kritičnog dana kada se zbio napad na selo Doljane nije bio u Doljanima, već u svom rodnom selu Golubinjaku, je po ocjeni optužbe neprihvatljiva. Naime, dobro je poznato da je u mjestu Bijela u to vrijeme bio lociran štab teritorijalne obrane srpskih paravojnih formacija, a zastupnik optužbe smatra da je upravo iz štaba u Bijeli organiziran napad na Doljane. Doljani su u tadašnjoj konstelaciji snaga predstavljali strateški važan položaj. Ovu tezu potvrđuju i svjedoci koji su među pripadnicima srpskih paravojnih formacija koji su sudjelovali u napadu prepoznali Krstu Đakovića, bivšeg šefa policije u Daruvaru, a u ono vrijeme šefa srpske teritorijalne obrane. No, čak i ako bi se prihvatili iskazi nedvojbeno pristranih svjedoka, koji potvrđuju optuženikovu obranu, da je u vrijeme napada na Doljane bio u svom rodnom selu, on je po mišljenju optužbe mogao iz mjesta Golubinjaka sudjelovati u napadu na Doljane i nakon napada vratiti se u svoje selo, s obzirom na kratke međusobne udaljenosti tih mjesta. Također je naglasio da je to bila praksa nekih Srba koji su iz svojih rodni sela sudjelovali u oružanim napadima na okolna sela.

Zastupnik optužbe ključnim smatra izjave svjedoka Vladimira Zimića i Mirka Joščaka, a koji su među pripadnicima srpskih paravojnih formacija koji su sudjelovali u napadu na Doljane prepoznali optuženog. Da je optuženik imao aktivnu ulogu u počinjenju samog djela proizlazi iz iskaza Vladimira Zimića, koji ga je mogao dobro vidjeti kada je u prolazu od strane optuženog najprije udaren kundakom u leđa a potom mu je u noge bio ispaljen rafal. Optužba zato smatra da je u ovom kaznenom postupku nesporno utvrđeno da je optuženik sudjelovao u napadu na Doljane i nečovječno postupao prema zarobljenim pripadnicima seoskih straža i Hrvatske policije, te je bio svjestan da se nečovječno postupa prema ratnim zarobljenicima, a nalazeći se u

sastavu srpskih paravojskih formacija i sudjelujući u radnji počinjenja djela, to djelo je i htio. Predložio je da ga sud proglašuje krivim za počinjenje kaznenog djela opisanog u čl. 122. OKZRH i kazni po zakonu.

Završna riječ obrane

Braniteljica optuženika je navela da u ovom kaznenom postupku nije sa sigurnošću utvrđeno da je njezin branjenik počinio inkriminirano kazneno djelo. Istaknula je da je tijekom postupka nedvojbeno utvrđeno da je kritičnog dana u Doljanima počinjen ratni zločin protiv ratnih zarobljenika u kojemu je sudjelovalo 20-tak pripadnika srpskih paravojskih formacija, dok je ostalih 100 ili 150 pripadnika bilo okolo i sudjelovalo u napadu na Doljane, međutim ni na koji način nije dokazano da je optuženi Dobrivoje Pavković bio među tih 20-tak pripadnika srpskih paravojskih formacija koji su sudjelovali u počinjenju djela ratnog zločina. Smatra da njegovu obranu, u kojoj je decidirano tvrdio i detaljno opisao da se u nedjelju u vrijeme napada na Doljane, nalazio u svom selu Golubinjaku, te da je slijedećeg dana po dolasku MUP-ovih snaga u selo, otišao u vojarnu u Polum, treba prihvatiti jer je uvjerljiva i logična i potkrijepljena ne samo iskazima osoba koje su sa njim u srodstvu već i iskazima Dušanke Pavković i Mirjane Pavić. Uvjerljivost i životnost njegove obrane proizlazi iz činjenice da je logično da se bojao dolaska MUP-ovih snaga u selo, jer je iskreno naveo da mu je bilo poznato da je u selu sakriveno oružje pa se opravdano bojao da bi ga hrvatske vlasti, kao mlađeg pripadnika srpske nacionalnosti, mogle povezati s tom činjenicom. Svjedoci Klimeš, Halupecki i ostali suseljani opisali su optuženog kao dobrog i radišnog čovjeka, koji je bio dobro materijalno situiran u to vrijeme, ni na koji način se u nacionalnom pogledu nije eksponirao, nije imao problema u selu i radnom mjestu, nije imao nikakvih razloga da se pobuni protiv hrvatskih vlasti i sudjeluje u napadu na Doljane kritičnog dana.

Svjedoci Zimić i Joščak, koji tvrde da su ga prepoznali, su osobe koje su nažalost tijekom ratnih zbivanja pretrpjeli i psihička i tjelesna oštećenja pa su se u najmanju ruku mogli zabuniti. Svjedok Mirko Joščak u to vrijeme je bio vrlo mlad, bio je ranjen, prestrašen, pa je vrlo vjerojatno da se u pogledu identiteta osobe u vojnoj uniformi, za koju je tvrdio da je optuženik, zabunio. Tim prije što svjedok Zvonko Markalaus, koji je optuženika od prije poznavao, tvrdi da ga kritičnog dana nije vidio među onih 20-tak pripadnika srpskih paravojskih formacija koje su zlostavljale zarobljenike, odnosno da je tom prilikom bila prisutna jedna uniformirana osoba, ali da to nije bio Dobrivoje Pavković. Opreza radi, naglasila je braniteljica, ukoliko sud nađe da je optuženik bio u Doljanima toga dana, neka se zapita nije li to mogao biti brat optuženika budući da su slične tjelesne građe, pa su svjedoci optuženika zamijenili s bratom. Zbog svega naprijed navedenog braniteljica smatra da bi sud trebao primijeniti načelo in dubio pro reo i optuženika osloboditi optužbe.

Objava presude

Vijeće je nakon vijećanja i glasovanja objavilo presudu kojom je **optuženika oglašilo krivim** za počinjenje kaznenog djela iz čl. 122. OKZRH i **osudilo ga na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina.**

Temeljem čl. 122. st.1. ZKP-a optuženik je obavezan na naknadu troškova kaznenog postupka, a temeljem čl. 102. st. 4. ZKP-a optuženiku je određen pritvor.

Optuženik nije prisustvovao objavi presude.